

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตกุ้งขาวตามแนวทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวในจังหวัดชุมพร” ใช้การวิจัยเชิงสำรวจมีวิธีการดำเนินการวิจัยโดยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวในบ่อดินของจังหวัดชุมพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน Good Aquacultural Practices (GAP) จากกรมประมงจำนวน 6 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอปะทิว อำเภอหลังสวน อำเภอละแม อำเภอทุ่งตะโก และอำเภอสวีซึ่งมีผู้เลี้ยงกุ้งขาวรวมทั้งหมด 663 คน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงกุ้งขาว ในบ่อดินของจังหวัดชุมพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน Good Aquacultural Practices (GAP) จากกรมประมงปี 2550

ลำดับที่	สถานที่ (อำเภอ)	จำนวนเกษตรกร (ราย)
1.	เมือง	212
2.	ปะทิว	89
3.	หลังสวน	45
4.	ละแม	16
5.	สวี	208
6.	ทุ่งตะโก	93
	รวม	663

ที่มา : กรมประมง (www.thaiqualityshrimp.com ค้นคืน 14 มิถุนายน 2550)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เกษตรกรผู้ผลิตกุ้งขาวในบ่อดิน จังหวัดชุมพร มีทั้งสิ้น 663 คน คัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) และกำหนดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane 1973) อ้างใน จินดา ขลิบทอง (2544: 19-20) ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{\dots}$$

$$1 + Ne^2$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = หน่วยประชากร

e = ความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (เลือกใช้ 0.07)

$$n = 663$$

$$1 + 663 (0.07)^2$$

$$n = 156.04 \text{ หรือ } 157 \text{ คน}$$

1.2.2 การสุ่มเลือกตัวอย่าง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างคัดเลือกโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การคัดเลือกอำเภอ ใช้วิธีการสุ่มเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกจากอำเภอที่มีจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงกุ้งขาวและได้รับการรับรองมาตรฐาน Good Aquacultural Practices (GAP) มากที่สุด 2 อันดับแรกของจังหวัดชุมพรปี 2550 อำเภอที่ถูกคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง และอำเภอสวี ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดง อำเภอ ตำบล และจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงกุ้งขาวในบ่อดินของจังหวัดชุมพรที่
ได้รับการรับรองมาตรฐาน Good Aquacultural Practices (GAP) จากกรมประมงปี 2550

ที่	อำเภอ	ตำบล	จำนวนเกษตรกร (ราย)
1	เมือง	ปากน้ำ	5
		ท่าช้าง	22
		บางหมาก	9
		นาทุ่ง	52
		นาชะอัง	16
		ตากแดด	2
		ทุ่งคา	50
		วิสัยเหนือ	46
		หาดทรายรี	9
		ถ้ำสิงห์	1
2	สวี	นาโพธิ์	8
		ท่าหิน	43
		ปากแพรก	90
		ค่านสวี	20
		กรน	2
		วิสัยใต้	45
		รวม	16

ขั้นที่ 2 การคัดเลือกตำบล ใช้วิธีการสุ่มเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และ สุ่มตัวอย่างโดยเทียบบัญชีไตรยางศ์ โดยคัดเลือกจากตำบลที่มีจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงกุ้งขาวและได้รับการรับรองมาตรฐาน Good Aquacultural Practices (GAP) มากที่สุด 3 อันดับแรกของอำเภอในปี 2550 ประชากรที่ถูกคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 10 ตำบล ได้แก่ ตำบลนาทุ่ง ตำบลทุ่งคา และตำบลวิสัยเหนือดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 จำนวนตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวในบ่อคินของจังหวัดชุมพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน Good Agricultural Practices (GAP) จากกรมประมงปี 2550

ที่	อำเภอ	ตำบล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	จำนวนเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
1	เมือง	นาทุ่ง	52	25
		ทุ่งคา	50	24
		วิสัยเหนือ	46	23
2	สวี	ท่าหิน	43	22
		ปากแพรก	90	43
		วิสัยใต้	45	21
รวม	2	6	326	157

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมมีเนื้อหา ประกอบด้วย คำถามต่าง ๆ ที่มี 2 ลักษณะคือ (1) คำถามประเภทกำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบหรือคำถามแบบปลายปิด (Close Ended Question) และ (2) คำถามประเภทที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นให้ข้อมูลอย่างเต็มที่หรือคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) ซึ่งในแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยเนื้อหาที่ต้องเก็บรวบรวมตามวัตถุประสงค์ โดยทำการแบ่งเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรซึ่งประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ เพื่อนบ้าน พื้นที่ทำการเกษตร ประสบการณ์ในการเลี้ยงกุ้ง รายได้ รายจ่าย ลักษณะคำถามจะเป็นแบบปลายปิดมีคำตอบให้เลือก แบบให้เลือกคำตอบเดียว แบบให้เลือกหลายคำตอบ และเติมในช่องว่าง

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ความรู้พื้นฐานของเกษตรกร และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตกุ้งขาวตามแนวทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำคิตที่เหมาะสมประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามให้เลือกทดสอบความรู้ของเกษตรกรตอบถูกให้ 1 คะแนน และไม่ได้คะแนนเมื่อตอบผิด มีข้อคำถาม 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ถ้าทำถูกทุกข้อจะได้คะแนนเต็ม 10 คะแนน จากนั้นนำคะแนนมาจัดระดับความรู้ โดยใช้เกณฑ์ 3 ระดับ คือ

มีความรู้พื้นฐานในระดับสูง	ได้คะแนน	8-10	คะแนน
มีความรู้พื้นฐานในระดับปานกลาง	ได้คะแนน	5-7	คะแนน
มีความรู้พื้นฐานในระดับต่ำ	ได้คะแนน	1-4	คะแนน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแหล่งความรู้พื้นฐานที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับการผลิตกุ้งขาว โดยการใช้เกษตรกรที่เหมาะสม

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการได้รับการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ โดยกำหนดระดับการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ออกเป็น 5 ระดับ คือ

ช่วงคะแนน	4.21-5.00	หมายถึงระดับการส่งเสริมมากที่สุด
ช่วงคะแนน	3.41-4.20	หมายถึงระดับการส่งเสริมมาก
ช่วงคะแนน	2.61-3.40	หมายถึงระดับการส่งเสริมปานกลาง
ช่วงคะแนน	1.81-2.60	หมายถึงระดับการส่งเสริมน้อย
ช่วงคะแนน	1.00-1.80	หมายถึงระดับการส่งเสริมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับแรงงูใจในการเลี้ยงกุ้งขาว โดยกำหนดระดับแรงงูใจออกเป็น 5 ระดับคือ

ช่วงคะแนน	4.21-5.00	หมายถึงระดับแรงงูใจมากที่สุด
ช่วงคะแนน	3.41-4.20	หมายถึงระดับแรงงูใจมาก
ช่วงคะแนน	2.61-3.40	หมายถึงระดับแรงงูใจปานกลาง
ช่วงคะแนน	1.81-2.60	หมายถึงระดับแรงงูใจน้อย
ช่วงคะแนน	1.00-1.80	หมายถึงระดับแรงงูใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตกุ้งขาวตามแนวทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำคืดที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร

ช่วงคะแนน	4.21-5.00	หมายถึงระดับการยอมรับมากที่สุด
ช่วงคะแนน	3.41-4.20	หมายถึงระดับการยอมรับมาก
ช่วงคะแนน	2.61-3.40	หมายถึงระดับการยอมรับปานกลาง
ช่วงคะแนน	1.81-2.60	หมายถึงระดับการยอมรับน้อย
ช่วงคะแนน	1.00-1.80	หมายถึงระดับการยอมรับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตกุ้งขาวตามแนวทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำดีที่เหมาะสม ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถตอบคำถามได้โดยเสรี(Free response)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ผลิตกุ้งขาวในบ่อดิน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 157 ตัวอย่าง จากจำนวนทั้งหมด 663 ตัวอย่าง โดยสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจากเกษตรกร ระดับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตกุ้งขาวตามแนวทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในจังหวัดชุมพร รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เป็นสาเหตุของการยอมรับเทคโนโลยีมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป และทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple regression Analysis)